

Strom

Nehybne sme sedeli v mimoriadne nepohodlnom autobuse plávajúc každá vo vlastných myšlienkach. Stromy a stĺpy povedľa cesty ubiehali v rytme pomalých piesní Guns ´N´ Roses. Naše telá spojené káblikom slúchadiel vylučovali riedke lepidlo, ktoré nám o kožu priliepalo všetko, čoho sme sa dotkli.

„No nie je cestovanie smiešne? Si na jednom mieste, potom chvíľu cestuješ a zrazu si niekde úplne inde. To je ale sranda, nemyslíš?“

„Hej, keby mi nebolo tak teplo...“

Pohľad na krajinu bol monotónny a deprimujúci. Počula som, že krásu možno nájsť vo všetkom, tak teraz som mala skvelú príležitosť vo vyskúšať. Zistiť, čo je pekné na takej dopravnej značke, moste alebo stípe elektrického vedenia.

„To je smiešne, taký stĺp... Taký vysoký a štíhly... Čo je to vlastne stĺp?“

„Možno by som sa nad tým zamyslela, keby mi nebolo tak teplo. Keď budem príliš namáhať mozog, vypadne mi sluchátko z ucha. A teraz ide pekná pesnička.“

Stĺp. Krásne slovo. Jasné, antika. Iónsky, dórsky a korintský. Presne ako strom...

„Sisa, vieš, na čo som prišla? Že stĺp je vlastne strom. Ľudia v starom Grécku videli strom a možno ich tiež tak fascinoval ako mňa alebo Gaudího. Podľa stromu s hladkou kôrou urobili ten jeden, asi iónsky, podľa stromu s ryhovanou asi dórsky a na vrchu sa prípadne ozdobili nejakým rastlinným motívom – to je vlastne koruna. Predstav si namiesto stĺpov stromy...“

„Ty, a fakt. To by mi nenapadlo. Len keby mi nebolo tak teplo...“

Jej stručné slová uznania a zároveň prejav *odpisáckeho* talentu ma podnietili k ďalším úvahám. Keby sa aj ona niekedy zamyslela, možno by zistila, čo všetko sa skrýva pod šupkou povrchnosti. Niečo ako súvislosti... Jej však celkom stačia spracované súvislosti, ktoré jej predkladajú detektívky v telke. Tam jej aspoň nie je teplo.

„Vieš o tom, že aj most je vlastne strom? Ľudia videli strom spadnutý cez rieku a veвериčku, ako sa po ňom dostala na druhú stranu. Veveričky hrajú nepostrádateľnú rolu vo fylogénéze ľudskej civilizácie.“

„Preto, že sú to tvoje obľúbené zvieratá?“

„Nie, *preto* sú moje obľúbené zvieratá. Určite to boli veveričky. Zajace predsa po stromoch nechodia... a tak vznikol most.“

„Hm, na tom niečo bude. Keby mi nebolo tak teplo...“

Silvia sa vrátila do svojej pohodlnej polohy a znovu upadla do stavu anabiózy.

„A čo je vlastne záves?“

„Neviem a je mi to jedno. Môžeš ho zastrieť, lebo mi je teplo.“

Nezastrela som. Slnko pieklo z opačnej strany autobusu a aj bez toho som sa cítila dosť stiesnena. Pokračovala som v pozorovaní krajiny. Rýchlosť starej Karosy dovoľovala dôkladne si obzrieť každý monument socialistického realizmu. Bolo to nevelmi podnetné a mizerne málo inšpirujúce.

„Už viem. Záves je vlastne ofina a v konečnom dôsledku strom.“

Dostalo sa mi pohľadu, ktorý vyjadroval krajné nepochopenie hraničiace s otázkou, či aj na mňa nevlýva tá teplota nejako negatívne. Tak som jej to musela polopatisticky vysvetliť. Vidno, že nečíta knihy o evolúcii.

„Vidno, že nečítaš knihy o evolúcii.“

„Tak to teda, že nečítam knihy o evolúcii. Ešte to by mi chýbalo – čítať knihy o evolúcii. To by bol môj koniec...“ Z toľkého vynačudovania zabudla dodať, že je jej teplo.

„No tak počúvaj: Ľudia, len čo sa oddelili od vetvy šimpanzov, žili v pralesi. V pralesi boli stromy.“ „*Neuveriteľné.*“ „Ale potom boli istým tlakom vytlačení z pralesa von. Tam neboli stromy,

takže ich nemalo čo chrániť pred horúcim africkým slnkom, aby im nesvietilo do očí, preto im narástli vlasy. Šimpanzy zostali v pralese a nemajú vlasy.“ „*Tak im treba.*“ „Vlasy, špeciálne ofina, boli pôvodne na ochranu pred slnkom a ich úlohu prebrali závesy. A najsampôvodnejšou ochranou proti slnku je vlastne strom.“ „*Ahá.*“

„A z toho vyplýva, že aj dáždnik a slnečník je vlastne strom.“

„Super. Ale mne je teplo.“

Moja spolusediaca práve stratila zvyšky predstieraného záujmu o moju teóriu. Musím uznať, že táto časť bola naozaj trochu *pritiahnutá za ofinu*.

„No a vyplýva z toho nejaký praktický záver?“

„Ale veď to ešte nie je celé...“

„To nevadí. Je mi teplo.“

„No, nemajú sa vyrubovať pralesy...“

„To som vedela aj predtým. Nemáš niečo na ovievanie? Je mi teplo, ale *fest...*“

Aj lavička je vlastne strom. Veveričky si sadli na spadnutý strom – alebo možno aj konár, to sa dnes nedá presne zistiť – uvideli to praľudia, ktorí nelenili a hneď si sami urobili takú lavičku. Z lavičiek sa postupne vyvinuli stoličky, posteľe a kreslá. Veveričky sú inšpirujúce. Stromy sú fascinujúce.

Zastali sme pri jednom motore. Autobus zaparkoval, motor sa posledný raz striasol a zdochol. Natiahli sme si labky, vystreli chrbty a zívajúc sme sa horko-tažko vykotúľali z autobusu. Zvuk šmatlavých krokov po gumenej dlážke dokonale kontrastoval s *vymakanými* tónmi Guns 'N' Roses.

„Fuj, tu je teplo... Pod'íme do tieňa.“

Aj v tieni bolo teplo. Stáli sme na schodoch a naďalej sme usilovne vyzivovali.

Náš autobus bol stále zaparkovaný na slnku. O takého *fleka* by sa iné autobusy asi nepobili. Zahalený neprítomnými fialovými závesmi vyzeral ako najbiednejšia mŕtvola. Fialová farba bola vždy moja obľúbená, ale odteraz bude iba „za určitých okolností“. Fialová vo mne spája sviežu chladnokrvnosť, voľnosť oblakov a hĺbku oblohy s horúcim temperamentom, krehkosťou lupeňov víčiého maku a chuťou nerešpektovaných výstrah. Kým modrá s červenou vo mne žijú oproti sebe bez toho, aby sa vzájomne rušili, mdlá farba závesov mi pripadala tak nechutne a vlažne ako tretí kohútik na vodovode.

Prestávka sa skončila a všetci sme sa nahrnuli pod krídla fialového supa. Spočítali nás. Každý mal suseda, tak sme mohli pokojne pokračovať v postupnom zahrievaní biomasy a denaturácii proteínov.

„Ochladila si sa aspoň trošku?“

„Čo ja viem? Ale už mi je zase teplo...“

Silvia vytiahla U2, ktorého miesto v ruksaku nechotne prijali Guns. Zavrela si oči (možno aby jej na ne nebola zima) a upadla do estivácie. Ja som svoje tým viac otvorila a škrabkala som si pohľad bežiacou krajinou.

„Nechceš piť? Aj stromy musia dodržiavať pitný režim.“

Dali sme si minerálku, ktorej voľná hladina bola pokrytá hrubou vrstvou neviditeľných nasýtených pár. Pitie teplej vody, ktoré praktizujem iba v nevyhnutných prípadoch, mi pripomína hltanie špinavej vody z bazéna alebo nechutný kamilkový roztok na kloktanie. Chcelo by to niečo ľadové, čo by mi cestou do žalúdka tak ochladilo vnútornosti, že by mi začali vodné pary zo vzduchu kondenzovať v pľúcach.

O chvíľu sa nám tá voda už vyparovala z pokožky. Želala som si byť aspoň na chvíľu anjelom. Vedieť sa presunúť z miesta na miesto v jedinom momente a nebyť vrastená do neschopného tela, ktoré je mimo prevádzky akonáhle teplota vystúpi nad tridsať Celziových stupňov.

„Ako sa ochladzuje taký strom?“

„Nijako. Jemu teplo *nevadí*. Ale mne hej.“
„Jasné, že sa nejakú musí. Prieduchmi. Gutáciou. Nič ti to nehovorí?“
„Nie som taká zažratá do *bioly* ako ty. A je mi teplo.“

Škodoradostné slnko namiesto toho, aby trochu obmedzilo tok fotónov, stále ich veľkoryso vypúšťalo viac a viac.

„Myslíš, že stromom neprekáža, že sú stále na jednom mieste?“
„Myslím, že im neprekáža nič. Ale mne začínajú *vadiť* tvoje heuristické objavy.“
„No aby si sa náhodou...“ Ani nevie, o čo prichádza...

Možno stromy snívajú o tom, že budú rásť niekde inde, tak ako človek túži lietať. Možno majú radosť aspoň z pohľadu na to, ako vietor rozfúkava ich lístie, no dušu im z kmeňa vyrvať nemôže. A cez víchricu sa tak vzrušene kníšu, akoby boli pripravené už-už odísť, no vždy si včas uvedomia smrteľné nebezpečenstvo a tým viac sa vnoria do zeme. Možno majú hrdosť večných strážcov a útek by bol pre nich len prejavom zbabelstva.

„Ako je to ešte ďaleko? Už ma to nebaví...“
„Bud' rada, že môžeš cestovať. Také stromy nemôžu...“
„Vieš čo, piš si svoje úvahy do denníčka. Je mi teplo.“

Taký denník má vlastne tiež pôvod v strome. Okrem toho, že papier je z dreva, analógia letokruhy – letopisy určite nie je náhodná. Pre strom musia byť najvýznamnejšími udalosťami jar a leto, ktoré si vytrvalo a jednotvárne vrýva do tela. Jeho denník si môžu prečítať až tí, čo ho zotnú. Minulosť je mŕtva.

„Je mi teplo.“
„Komu by teraz nebolo... Predstav si, že sedíš pod takým stromom...“
„To mi teraz nepomôže. Dúfam, že sme už skoro tam...“

Potešené myšlienkou na blízky koniec našej pasterizácie sme sa zase ponorili každá do vlastných myšlienok. Na tečúci lepkavý pot sme si už pomaly zvykli, aj keď nám to nebolo o nič príjemnejšie ako na začiatku. Utieraním tváre sme znehodnotili dva balíčky mojich papierových vreckoviek. Asi by sme mali používať tie z látky, aby sme šetrili úbohé lesy.

Stromy musia byť inak veľmi múdre. Majú dost' času podrobne analyzovať všetko, čo vidia. Netrápi ich to, čo nevidia. Kým človek má hlavu hore a nohy dolu, strom má koreň hlboko a korunu vysoko. O koľko človeka prevyšuje! Napriek tomu by som nechcela byť stromom. Keď padne človek, ešte vždy môže vstať. A predsa len má lepšie termoregulačné mechanizmy.